

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
1. Konut Geliştirme ve Ticari Kalkınma			İnsan yerleşimlerinden veya tarım dışı arazi kullanımı biçimlerinden kaynaklanan ve kaynaklar üzerinde belirgin bir etkiye sahip olan tehditler	Bunlar, sınırları belli ve nispeten küçük bir alana bağlı olan tehditlerdir. Uzun ve dar bir alanda etki gösteren 4. Ulaştırma ve Servis Koridorları ile kaynaklar üzerindeki etkisi çok açık olmayan 6. İnsan Müdahaleleri ve Rahatsızlık kategorilerinden bu özellikleriyle ayrılırlar.
1.1 Konutlaşma ve Kentsel Alanlar			Tipik olarak konut konutlaşma ile entegre olan konut dışı genişletme çalışmaları da dahil olmak üzere şehirler, kasabalar ve yerleşimler	Bu kategori bazı durumlarda 1.2 Ticaret ve Sanayi Alanları ile örtüşür. Ancak insanlar genişletilen alan içinde yaşıyorsa, söz konusu tehdit bu kategoride yer almalıdır.
Kalkınma/Genişletme çalışmalarına bağlı tehdidi listeleyin			<i>Kentsel alanlar, köyler, alışveriş merkezleri, ofisler, okullar, hastaneler gibi konutlaşmaların yanı sıra nehir kıyısı, nehir ağzı ve deniz kıyısında habitat bozulmasına neden olan insan yerleşimlerinin genişlemesi, arazi ıslahı, pencerelere çarpan kuşlar vb.</i>	
1.2 Ticaret ve Sanayi Alanları			Fabrikalar ve diğer ticaret merkezleri	Tersaneler ve havaalanları bu kategoriye girerken, gemi yolları ve uçuş güzergâhları 4. Ulaştırma ve Servis Koridorları 'na girer. Barajlar bu kategoriye dâhil değildir; bunun yerine 7.2 Barajlar ve Su Yönetimi/Kullanımı bölümünde yer alırlar. Termik santrallerin ve nükleer enerji santrallerinin binaları bu kategoride değerlendirilirken, kirleticilerinin yarattığı etkiler 9. Kirlilik başlığı altında değerlendirilmelidir.
Kalkınma/Genişletme çalışmalarına bağlı tehdidi listeleyin			<i>Askeri üsler, organize sanayi bölgeleri, fabrikalar, termik ve nükleer santraller, demiryolu sahaları, tersaneler, havaalanları, çöplükler vb.</i>	
1.3 Turizm ve Rekreasyon Alanları			Önemli düzeyde etkiye sahip turizm ve rekreasyon alanları	Bu kategori rekreasyon alanlarının habitata olan etkilerine odaklanır. Etki rekreasyondan kaynaklanan rahatsızlık olduğunda, 6.1 Rekreasyonel Faaliyetler kategorisine başvurulmalıdır.
Kalkınma/Genişletme çalışmalarına bağlı tehdidi listeleyin			<i>Kayak alanları, golf sahaları, tatil köyleri, mesire alanları, kamp alanları ve diğer turizm merkezleri</i>	
2. Tarım, Hayvancılık ve Su Ürünleri			Silvikültür, deniz ve su ürünleri yetiştiriciliği de dahil olmak üzere tarımsal genişlemenin ve yoğunlaşmanın sonucunda çiftçilik ve salma yetiştiriciliğin yol açtığı tehditler (çiftlik alanlarının etrafındaki çitlerin yarattığı etkileri de içerir)	Zirai kimyasalların kullanımından kaynaklanan tehditler 9.3 Tarım ve Ormancılık Atık Suları kapsamında yer almalıdır. Aynı şekilde, doğal alanların tarım arazilerine dönüştürülmesi yüzey akışının artmasına ve dolayısıyla nehir ve göllerde sedimantasyona neden olduğunda söz konusu tehdit 9.3 Tarım ve Ormancılık Atık Suları altında ele alınmalıdır.
2.1 Tek Yıllık ve Çok Yıllık Kereste Dışı Ürünler			Gıda, yem, lif, yakacak veya diğer amaçlar için yetiştirilen ürünler	
2.1.1 Dönüşümlü tarım				Söz konusu tarım faaliyetine uygun ölçeği seçiniz ve ürünleri listeleyiniz.
2.1.2 Küçük ölçekli tarım				(Buğday tarlaları, şeker kamışı tarlaları, çeltik tarlaları, meyve bahçeleri, zeytinlikler, üzüm bağları, çay tarlaları, karma tarımsal ormancılık sistemleri vb.)
2.1.3 Büyük ölçekli tarım			<i>Endüstriyel seviyede yapılan tarım</i>	
2.1.4 Ölçek bilinmiyor/kaydedilmemiş				
2.2 Üretim Ormanları			Doğal ormanların dışındaki, genellikle yerli olmayan türlerden meydana gelen kereste, kâğıt hamuru veya lif üretimi için dikilmiş ağaç meşcereleri	Bir veya birkaç türün aralıklı dönemlerde yetiştirilmesi bu kategori içinde değerlendirilir. Yarı doğal bir sistemde birden fazla türün dikimi veya zenginleştirme amaçlı dikim, 5.3 Kereste ve Odun Hasadı başlığı altında değerlendirilmelidir.
2.2.1 Küçük ölçekli plantasyonlar				Plantasyon için uygun olan ölçeği seçiniz ve ağaçları listeleyiniz.
2.2.2 Büyük ölçekli plantasyonlar				Örneğin çam silvikültürü vb.
2.2.3 Ölçek bilinmiyor/kaydedilmemiş				
2.3 Hayvancılık ve Salma Yetiştiricilik			Bir noktada yetiştirilen evcil karasal hayvanlar (hayvancılık) ve doğada dolaşmasına izin verilen, doğal habitatlarda beslenen evcil veya yarı evcil hayvanlar (salma yetiştiricilik)	Salma yetiştiricilikte hayvanların doğal habitatlarda dolaşmalarına izin verilir. Eğer geçime dayalı yetiştiricilikte az sayıda hayvan yer alıyorsa bu 2.1 Tek Yıllık ve Çok Yıllık Kereste Dışı Ürünler kategorisinde değerlendirilmelidir. Ahır hayvanlarını yemlemek için doğal kaynakların toplayıcılığının yapılması, 5.2 Karasal Bitkilerin Toplanması kapsamındadır. Yabanileşmiş evcil hayvanlar 8.1 İstilacı Yabancı Türler/Hastalıklar kapsamında değerlendirilmelidir. Doğada serbest şekilde dolaşan çiftlik hayvanlarının ise bu kategoriye mi yoksa 8.1 kategorisine mi değerlendirileceği dikkatli değerlendirilmelidir
2.3.1 Göçebe otlatma				Çiftçilik/yetiştiricilik faaliyetinin uygun ölçeğini seçiniz ve türleri ve/veya sistemi listeleyiniz.
2.3.2 Küçük ölçekli otlatma, çiftçilik veya salma yetiştiricilik				Örneğin, sığır besleme alanları, tavuk çiftlikleri, mandıralar, sığır çiftliği, keçi veya koyun gütmeye faaliyetleri vb.
2.3.3 Endüstriyel hayvancılık kaynaklı otlatma, çiftçilik veya salma yetiştiricilik				
2.3.4 Ölçek bilinmiyor/kaydedilmemiş				
2.4 Deniz ve Tatlı Su Ürünleri Yetiştiriciliği			Bir noktada yetiştirilen sucul hayvanlar; doğal alanlarda dolaşmasına izin verilen	Kafeslerde tutulan çiftlik balıklarını ve kuluçkahane balıklarını kapsar. Kuluçka balıkları

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
			çiftlik balıkları	doğal habitatlara yerleştirilir ve karasal salma yetiştiriciliğinin sudaki eşdeğeri.
		2.4.1 Geçim amaçlı/ küçük ölçekli su ürünleri yetiştiriciliği		Uygun su ürünleri yetiştiriciliği ölçeğini seçiniz, türleri ve/veya sistemi listeleyiniz. Örneğin karides veya balık yetiştiriciliği, çiftliklerdeki balık havuzları, kuluçkahane balıkları vb.
		2.4.2 Endüstriyel su ürünleri yetiştiriciliği		
		2.4.3 Ölçek bilinmiyor/kaydedilmemiş		
3. Enerji Üretimi ve Madencilik			Biyolojik olmayan kaynakların üretiminden kaynaklanan tehditler	Çeşitli biçimlerdeki su kullanımı (örneğin hidroelektrik enerji santralleri) bu sınıfa dâhil edilebilirdi, ancak bu tehditlerin hidrolojik rejimlerdeki değişiklikleri içeren diğer tehditlerle daha yakından ilgili olduğu sonucuna varıldı. Bu nedenle su kullanımı 7.2 Barajlar ve Su Yönetimi/Kullanımı 'nda değerlendirilmelidir.
		3.1 Petrol ve Gaz Sondajı	Petrol ve diğer sıvı hidrokarbon kaynaklarının araştırılması, geliştirilmesi ve üretilmesi	Petrol ve gaz boru hatları 4.2 İletim ve Servis Hatları altında değerlendirilmelidir. Sondaj sahasında meydana gelen petrol sızıntıları bu başlık altında; petrol tankerlerinden veya boru hatlarından gelenler ise bakış açısına bağlı olarak 4. Ulaştırma ve Servis Koridorları veya 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar altında değerlendirilmelidir. Gaz aramadan kaynaklanan tehditler 4.3. Gemi yolları başlığı altında değerlendirilmelidir.
		Kaynak(lar)ı ve üretim yöntemini listeleyin	<i>Petrol kuyuları, derin deniz doğal gaz sondajı, hidrolik kırma vb.</i>	
		3.2 Madencilik ve Taşocakları	Minerallerin ve kayaların araştırılması, işlenecek hale getirilmesi ve üretilmesi	Açık ocak madenciliğinin neden olduğu ormansızlaşmanın hangi kategoride değerlendirileceğine karar verirken, faaliyetin ağaçlara mı yoksa madene mi erişmek için yapıldığına bakılabilir. 5.3 Kereste ve Odun Hasadı altında değerlendirilebilir. Bir madencilik işletmesinden kaynaklanan en büyük tehdit sediman veya toksik kimyasal akışı ise bu tehdit, 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar kategorisine yerleştirilmelidir.
		Söz konusu kaynakları ve üretim yöntemini listeleyin	<i>Açık kömür madenleri, altın madenleri, taş ocakları, kum ocakları, tuz madenleri, derin deniz madenciliği, deniz nakliye yollarının dışında dip taraması vb.</i>	
		3.3 Yenilenebilir Enerji	Yenilenebilir enerjinin araştırılması, işlenecek hale getirilmesi ve üretilmesi	Hidroelektrik enerji santralleri 7.2 Barajlar ve Su Yönetimi/Kullanımı 'na dâhil edilmelidir.
		Söz konusu kaynakları ve üretim yöntemini listeleyin	<i>Jeotermal enerji üretimi, güneş enerjisi santralleri, rüzgâr enerjisi santralleri (türbinlere çarpan kuşlar dâhil) vb.</i>	
4. Ulaştırma ve Servis Koridorları			Uzun, dar ulaştırma koridorlarından ve bunları kullanan taşıtlardan kaynaklanan ve bunlarla, ilişkili yaban hayatı ölümlerini de kapsayan tehditler	Bu kategori, insan yerleşimleri ve endüstriyel alanlar dışında kalan ulaştırma koridorlarını içerir. Bu koridorlar, biyoçeşitlilik üzerinde özellikle habitatların parçalanmasını da kapsayan belirli stresler yaratır ve istilacı türler ve kaçak avcılık gibi başka tehditlere yol açar.
		4.1 Yollar ve Demiryolları	Karayolları ve demiryolları aracılığıyla yapılan yüzey taşımacılığı	Arazi taşıtları, 6. İnsan Müdahaleleri ve Rahatsızlık bölümünde ele alınmalıdır. Büyük bir iletim hattıyla ilişkili küçük yollar, 4.2. İletim ve Servis Hatları kategorisine aittir.
		Yol türünü listeleyin	<i>Otoyollar, tali yollar, toprak yollar, orman içi yollar, köprüler ve geçitler ve yollarda gerçekleşen çarpmalar, yollarla ilgili çitler, yük/yolcu/maden demiryolları vb.</i>	
		4.2 İletim ve Servis Hatları	Enerji nakli ve kaynak taşımacılığı	Baz istasyonları ya da küçük şantiye yollarıyla birbirine bağlanan iletişim kuleleri bu kategoridedir. Geçiş hakkını kullanan küçük iletim hatları, 4.1 Yollar ve Demiryolları altında değerlendirilmelidir. Boru hatlarından kaynaklanan petrol sızıntıları 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar altındadır.
		İletim hattı türünü listeleyin	<i>Elektrik ve telefon kabloları, su kemerleri, petrol ve gaz boru hatları, yabani hayvanları elektrik çarpması, elektrik hatlarına çarparak ölme vb.</i>	
		4.3 Gemi Yolları	Nehir, göl ve deniz taşımacılığı	Dalış teknelerinden kaynaklanan çapa hasarı 6.1 Rekreatif faaliyetler altında, gemilerden kaynaklanan petrol sızıntıları 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar altında değerlendirilmelidir.
		Gemi yolu türünü listeleyin	<i>Dip taraması, kanallar, gemi yollarının verdiği rahatsızlık, yunuslara ve balinalara çarpan gemiler, kargo gemilerinden oluşan anaforlar vb.</i>	
		4.4 Uçuş Güzergahları	Hava taşımacılığı	Havaalanları 1.2 Ticaret ve Sanayi Alanları 'nda yer almalıdır.
		Uçuş güzergahı türünü listeleyin	<i>Uçuş güzergahları, kuş-uçak çarpışmaları, kuşları etkileyen jetler vb.</i>	
5. Biyolojik Kaynak Kullanımı			Kasıtlı veya kasıtsız etkiler de dahil olmak üzere "yabani" biyolojik kaynakların tüketim amaçlı kullanımından kaynaklanan tehditler; ve belirli türlere uygulanan eziyet veya kontrol uygulamaları	Tüketim amaçlı kullanım, bir kaynağın sistemden kaldırılması veya yok edilmesi anlamına gelir. 6. İnsan Müdahaleleri ve Rahatsızlık kategorisinin aksine, birden fazla kişinin aynı kaynağı kullanması mümkün değildir. Bu sınıftaki tehditler hem hedef türleri (hedef doğrultusunda yapılan ağaç kesimi veya balık avı), hem de hedef dışı türleri (ağaçların devrilmesi veya balıkçılıktaki hedef dışı av) ve habitatları (trol balıkçılığı nedeniyle tahrip edilen mercan resifleri) "ikincil zarar" olarak etkileyebilir. Eziyet/kontrol, istenmeyen türlerin verilen zararı ya da bu türlerin öldürülmesini kapsar.
		5.1 Karasal Hayvanların Avlanması ve	Eğlence, geçim, araştırma, ticari, kültürel amaçlarla ya da eziyet/kontrol amacıyla yabani	Bu kategori öncelikle karasal ortamda yaşayan hayvanlara odaklanır. Avı yapılan su

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
	Toplanması		karasal hayvanların öldürülmesi veya alıkonulması; hayvansal ürünler elde edilmesi (kaza sonucu ölümler/hedef dışı avcılık dahil).	samurları, amfibiler, su kuşları ve deniz kuşları gibi kara/su sınırında yaşayan bazı türler de bu kapsamda yer alır. Foklar, diğer deniz memelileri ve tatlı su ve deniz kaplumbağalarının öldürülmesi 5.4. Balıkçılık ve Sucul Canlı Kaynaklarını Hasat Etme bölümünde yer almaktadır. Bal, yumurta, böcek veya diğer yavaş hareket eden hedeflerin "avlanmak" yerine "toplandığı" aşikâr olmakla birlikte, tutarlılık açısından hayvansal ürünlerin tümünün av olarak kabul edilmesine karar verilmiştir. Bu seçenek ölçeğin küçük ya da büyük olması arasında ayrım gözetilmez.
	5.1.1 Kasıtlı kullanım (hedef türlerin avlanması/toplanması)		Beslenme amaçlı avlanan canlılar, trofe avcılığı, kürk için yakalama, kelebek toplama	
	5.1.2 Kasıtsız etkiler (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)		Haşere kontrolü genellikle hedef dışı türleri de etkiler, av köpekleri av sırasında hedef buna bağlı olarak yok olabilir	Kasıtsız olarak etkilenen türler söz konusu olduğunda stres genellikle mortalite olarak kodlanır, ancak türlerin avlarını kaybetmesi durumunda stres 2.3.8 Dolaylı Tür Etkileri- Diğer olarak kodlanır.
	5.1.3 Eziyet/Kontrol		Kurt kontrolü, haşere kontrolü, yılanlar ve baykuşlar gibi hayvanların batıl inançlar sebebiyle öldürülmesi	
	5.1.4 Motivasyon bilinmiyor/kaydedilmemiş			Avlanmanın veya toplamanın kasıtlı mı, kasıtsız mı yoksa eziyet/kontrol mü olduğu bilinmediği durumlarda kullanılmalıdır.
	5.2 Karasal Bitkilerin Toplanması		Eğlence, geçim, araştırma amacıyla, ticari, kültürel amaçlarla veya kontrol nedeniyle bitkiler, mantarlar ve diğer kereste dışı ürünlerin hasat edilmesi	Bu kategori bitkiler, mantarlar ve 5.3 Kereste ve Odun Hasadı 'nda söz edilen ağaçlar hariç diğer karasal türlere odaklanır.
	5.2.1 Kasıtlı kullanım (hedef türlerin toplanması)		Yabani mantarların toplanması, orkidelerin toplanması, ahırda beslenen hayvanlar için yem bitkilerinin toplanması vb.	
	5.2.2 Kasıtsız etkiler (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)		Bir hedef türden faydalanmak için kullanılan yöntemin veya yaklaşımın bir sonucu olarak kazara zarar verilen/öldürülen diğer bitkiler vb.	
	5.2.3 Kontrol		Ağaç hastalıklarıyla mücadele için konukçu bitkilerin kontrolü vb.	
	5.2.4 Motivasyon bilinmiyor/kaydedilmemiş			Kullanımın kasıtlı mı, kasıtsız mı yoksa eziyet/kontrol mü olduğu bilinmiyor.
	5.3 Kereste ve Odun Hasadı		Kereste, lif veya yakacak sağlamak için ağaçların ve diğer odunsu bitkilerin hasat edilmesi	Tarım arazilerini temizlemek için yapılan ağaç kesimi 2. Tarım, Hayvancılık ve Su Ürünleri kategorisindeki uygun alt kategoriye dahildir. Rotasyon döngüsünde dikilen az sayıdaki kereste türü 2.2 Üretim Ormanları kapsamına girer. Yarı doğal bir sistemde birden fazla türün dikilmesi ve zenginleştirme dikimi de bu kategoriye girer.
	5.3.1 Kasıtlı kullanım: Geçim amaçlı/küçük ölçekli hasat (hedef türlerin hasat edilmesi)			Uygun ölçeği seçiniz, hasat edilen ürünleri ve kullanılan yöntemi listeleyiniz. Örneğin, ağaçların tıraşlanarak kesilmesi, kâğıt hamuru veya talaş işlemleri, yakacak odun toplama, vb.
	5.3.2 Kasıtlı kullanım: Büyük ölçekli hasat (hedef türlerin hasat edilmesi)			Hasat sebebi bilinmiyorsa, tehdit 5.3.5 başlığında değerlendirilmelidir.
	5.3.3 Kasıtsız etkiler: Geçim amaçlı/küçük ölçekli hasat (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)			
	5.3.4 Kasıtsız etkiler: Büyük ölçekli hasat (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)			
	5.3.5 Motivasyon bilinmiyor/kaydedilmemiş			
	5.4 Balıkçılık ve Sucul Canlı Kaynaklarının Avlanması/Toplanması		Eğlence, geçim, araştırma amacıyla, ticari, kültürel amaçlarla ya da kontrol/eziyet nedeniyle suda yaşayan yabancı hayvan veya bitkilerin avlanmasını/toplanmasını ve hedef dışı avcılığı içerir.	Bu kategori, öncelikle su ortamında bulunan türlere odaklanır. Kara/su sınırında yaşayan su samurları, amfibiler, su kuşları ve deniz kuşlarının avlanması 5.1 Karasal Hayvanların Avlanması ve Toplanması bölümünde değerlendirilmelidir. Foklar, yunuslar ve diğer deniz memelileri ile tatlı su ve deniz kaplumbağalarının öldürülmesi burada değerlendirilmelidir. Kasıtlı kullanım ve hedef dışı avcılık arasındaki ayrımı dikkate almak önemlidir (ilki özellikle bir türü hedefler veya avlanma taktiklerini belirli bir türü yakalamak üzere ayarlarken, hedef dışı avcılık seçeneği hedef dışı av ve iskartalar dâhil diğer tüm su ürünlerini kapsar).
	5.4.1 Kasıtlı kullanım: Geçim amaçlı/küçük ölçekli (hedef türlerin avlanması/toplanması)		Deniz yosunu toplama, kabuklu deniz ürünleri toplama, akvaryum ticareti için toplama, balık tuzakları, ırgın balıkçılığı, olta balıkçılığı, zıpkınla balık avlama, orfoz için patlatmalı balıkçılık vb.	
	5.4.2 Kasıtlı kullanım: Büyük ölçekli (hedef türlerin avlanması/toplanması)		Ticari trol, ticari parakete balıkçılığı, canlı mercan toplama, deniz yosunu toplama vb.	
	5.4.3 Hedef dışı avcılık: Geçim amaçlı/küçük ölçekli (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)		Dinamitle avlanma, siyanürlü balıkçılık, ırgın balıkçılığı, deniz yosunu toplama, bırakma takımları, hedef dışı türleri yakalayan ağlar, iskarta balığının denize	Tür üzerinde hem ekosistem bozulması hem de mortalite stresinin olabileceğini unutmayınız. Türün avının azalması durumunda stres 2.3.8 Dolaylı Tür Etkileri- Diğer

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	Açıklama
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	
			<i>dökülmesi, yanlış av yöntemi sebebiyle predatörlerde davranış değişikliği, türün avının insanların aşırı tüketimi sonucu azalması vb.</i>	olarak kodlanmalıdır.
		5.4.4 Hedef dışı avcılık: Büyük ölçekli (hedef dışı türler üzerindeki etkiler)	<i>Dinamitle avlanma, siyanürlü balıkçılık, ırgın balıkçılığı, deniz yosunu toplama, bırakma takımları, hedef dışı türleri yakalayan ağlar, ıskarta balığının denize dökülmesi, yanlış av yöntemi sebebiyle predatörlerde davranış değişikliği; türün avının insanların aşırı tüketimi sonucu azalması vb.</i>	Tür üzerinde hem ekosistem bozulması hem de mortalite stresinin olabileceğini unutmayınız. Türün avının azalması durumunda stres 2.3.8 Dolaylı Tür Etkileri- Diğer olarak kodlanmalıdır.
		5.4.5 Eziyet/Kontrol	<i>Ticari balık türlerini tükettikleri için öldürülen yunuslar, köpek balıkları, foklar vb.</i>	
		5.4.6 Motivasyon bilinmiyor/kaydedilmemiş		Hasadın kasıtlı mı kasıtsız mı olduğu, eziyet/kontrol amacıyla yapıp yapılmadığı bilinmiyor.
6. İnsan Müdahaleleri ve Rahatsızlık			Biyolojik kaynakların tüketim harici kullanım amaçlarıyla ilişkili, habitatları ve türleri değiştiren, yok eden ve rahatsız eden insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehditler	Tüketmeden kullanma, kaynağın öldürülmediği anlamına gelir- birden fazla kişi aynı kaynaktan faydalanabilir (örneğin kuş gözlemciliği). Bu tehditler, aşırı şiddetli tezahürler olmadığında genellikle habitatı kalıcı olarak yok etmez, ancak türlere rahatsızlık verebilir.
		6.1 Rekreatif Faaliyetler	Genellikle rekreatif amaçlarla doğada vakit geçiren veya taşıtla yerleşik ulaşım hatlarının dışında seyahat eden insanlar	Biyçeşitliliğin tüketim amaçlı kullanımını içeren işler bu kategoriye dahil değildir. Örneğin ağaç kesiminden veya avcılardan kaynaklanan rahatsızlığın etkileri 5. Biyolojik Kaynak Kullanımında değerlendirilmelidir. Ulaştırma hatlarındaki araçlar ve tekneler 4. Ulaştırma ve Servis Koridorları başlığı altında sınıflandırılmalıdır. Kalıcı rekreatif veya turistik tesislerin (oteller ve tatil köyleri gibi) inşa edilmesi burada değil, bölüm 1.3 Turizm ve Rekreatif Alanları altında yer almalıdır.
		Söz konusu faaliyetleri listeleyin	<i>Arazi araçları, motorbotlar, motosikletler, jet-skiler, kar motosikletleri, ultralight uçaklar, dalış tekneleri, dağcılar, dağ bisikletleri, yürüyüşçüler, kros kayakçıları, planörler, kuş gözlemcileri, kuş fotoğrafçıları, tüplü dalgıçlar, rekreasyon alanlarına getirilen evcil hayvanlar, geçici kamp alanları, mağaracılık, kaya tırmanışı vb.</i>	
		6.2 Savaş, Toplumsal Huzursuzluk ve Askeri Faaliyetler	Askeri güçler tarafından gerçekleştirilen, kalıcı bir iz bırakmayan eylemler	Bu kategori, doğal yaşam alanları üzerindeki etkisi büyük olan ancak kalıcı olarak tek bir alanla sınırlı olmayan askeri faaliyetlere odaklanmaktadır. Yerleşik askeri üsler 1.2 Ticaret ve Sanayi Alanları kategorisindedir . Diğer askeri faaliyetler diğer uygun kategorilere atanabilir. Örneğin, belirli hayvanların alan dışında yaşayan askerler tarafından avlanması 5.1 Karasal Hayvanların Avlanması ve Toplanması kategorisine girer.
		Söz konusu faaliyetleri listeleyin	<i>Silahlı çatışmalar, mayın tarlaları, tanklar ve diğer askeri araçlar, eğitim tatbikatları, mühimmat testleri vb.</i>	
		6.3 Diğer Faaliyetler	Rekreasyon veya askeri faaliyetler dışındaki nedenlerle doğal alanlarda vakit geçiren veya seyahat eden insanlar	
		Söz konusu faaliyetleri listeleyin	<i>Kolluk kuvvetleri, uyuşturucu kaçakçıları, yasadışı göçmenler, tür araştırmaları, vandalizm vb.</i>	
7. Doğal Sistem Değişimleri			Doğal veya yarı doğal sistemleri "yönetme" hizmetinde, genellikle insan refahını artırmak veya korumak amacıyla habitatı dönüştüren veya bozan eylemlerden kaynaklanan tehditler	Bu kategori öncelikli olarak arazi kullanımından ziyade yangın, hidroloji ve sedimanlaşma gibi doğal süreçlerdeki değişikliklerle ilgilidir. Bu nedenle, tarımla (2. Tarım, Hayvancılık ve Su Ürünleri) veya altyapıyla (1. Konut Geliştirme ve Ticari Kalkınma ve 4. Ulaştırma ve Servis Koridorları) ilişkili tehditler bu kategoriye dâhil değildir.
		7.1 Yangın ve Yangın Söndürme	Yangın sıklığında ve/veya yoğunluğunda doğal varyasyon aralığının dışında gerçekleşen azalma veya artış	Bu kategori, söz konusu ekosistemde ya yetersiz yangınla sonuçlanan ya da çok fazla yangına neden olan insan faaliyetlerine odaklanmaktadır (Belirli aralıklarla yangına ihtiyaç duyan ekosistemler için yangın sıklığı/şiddetinde azalmanın da tehdit olabileceğini unutmayınız). Mevcut tarım arazilerinden kontrolsüz bir şekilde yayılan anız yangını bu kategoride değerlendirilmelidir. Yangın yeni tarım arazileri açmak için kullanılıyorsa 2. Tarım, Hayvancılık ve Su Ürünleri kategorisinde, uygun başlık altına yerleştirilmelidir. Bu kategori aynı zamanda, doğal dayanıklılığını kaybetmiş sistemlere zarar veren "doğal" yangınları da kapsar.
		7.1.1 Yangın sıklığında/şiddetinde artış	<i>Yangının kaynağını listeleyin (Örneğin, uygun olmayan yangın yönetimi, anız yangınları, kundakçılık, kamp ateşleri vb.)</i>	
		7.1.2 Yangın sıklığında/şiddetinde azalış	<i>Yangın sıklığındaki/şiddetindeki azalmanın sebebini listeleyin (Örneğin, yerleşimleri korumak için yangınların söndürülmesi, uygun olmayan yangın yönetimi vb.)</i>	
		7.1.3 Eğilim bilinmiyor/kaydedilmemiş		
		7.2 Barajlar ve Su Yönetimi/Kullanımı	Kasıtlı olarak veya diğer faaliyetlerin bir sonucu olarak su akış rejimlerinin doğal varyasyon aralıklarının değiştirilmesi	Bu kategori, söz konusu ekosistemde su miktarının normalin altına düşmesine ya da artmasına yol açan insan faaliyetlerine odaklanır. Doğal akış rejiminin bozulması (azalma, artış ya da sabitleme) da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
		7.2.1 Yüzey suyunun evsel kullanımı		Değişikliğin kaynağını listeleyiniz.
		7.2.2 Yüzey suyunun ticari kullanımı		Örneğin, sulak alanların kurutulması, setler ve bentler, yüzey suyu yönlendirme, kanal açma, hendek açma, yapay göller, tuz rejimindeki değişiklik vb.
		7.2.3 Yüzey suyunun tarımsal kullanımı		
		7.2.4 Yüzey suyunun bilinmeyen amaçlarla kullanımı		
		7.2.5 Yeraltı suyunun evsel kullanımı		Değişikliğin kaynağını listeleyiniz.
		7.2.6 Yeraltı suyunun ticari kullanımı		Örneğin, kuyu açma ve pompa kurulması
		7.2.7 Yeraltı suyunun tarımsal kullanımı		
		7.2.8 Yeraltı suyunun bilinmeyen amaçlarla kullanımı		
		7.2.9 Yapay göletler		Değişikliğin kaynağını listeleyiniz.
		7.2.10 Barajlar		Örneğin, baraj inşaatı, baraj alanlarından çok az miktarda suyun veya soğuk suyun salınması, sediman kontrolü vb.
		7.3 Diğer Ekosistem Değişimleri	İnsan refahını artırmak için doğal sistemleri "yönetirken" habitatı dönüştüren veya bozan diğer eylemler	Eğer barajlar kodlanmışsa, stres tablosundaki şu stresler uygun olabilir: 1.1, 1.2, 1.3, 2.2
		Değişikliğin kaynağını listeleyin	Ekosistemi değiştiren arazi ıslahı projeleri, kullanılan arazilerin terk edilmesi, kıyı şeridinde dolgulama yapılması, ot biçme, parklarda ağaç seyreltme, akarsulardaki ağaç materyallerinin kaldırılması vb.	Bu seçenek, hem çok fazla yönetim (aşırı yönetim) hem de çok az yönetim (terk etme) durumlarını içerir. İkinci durum özellikle terk edilen eski tarım arazileriyle bağlantılıdır.
8. İstilacı ve Diğer Sorunlu Türler, Genler ve Hastalıklar			Yerleştirildikten, yayıldıktan ya da bollukları arttıktan sonra, biyolojik çeşitlilik üzerinde zararlı etkileri olan veya olacağı tahmin edilen yerli veya yerli olmayan bitki, hayvan, patojen/mikroorganizma ya da genetik materyallerden kaynaklanan tehditler	"Sorunlu yerli türler" terimi, aşırı bollaşan veya başka şekilde sorunlara neden olan yerli türlere atıfta bulunmak için kullanılır. Mümkünse, istilacı türlerin kaynağını ve/veya etkilerini şiddetlendiren koşulları da kaydedin. Hastalıkları kapsayan tehdit kategorisi de budur. Bir mantar hastalığından sorumlu canlı grubu bilinmiyorsa tehdit 8.1.1 , 8.2.1 veya 8.3.1 altında kodlanmalı ve hastalığın adı metin kısmında not edilmelidir.
		8.1 İstilacı Yabancı Türler/Hastalıklar	Söz konusu ekosistem(ler)de doğal olarak bulunmayan, insan faaliyetleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ekosisteme yerleştirilen ve yayılan/bolluğu artan zararlı bitkiler, hayvanlar, patojenler ve diğer mikroorganizmalar	İnsanların kasıtlı şekilde veya kazayla son 10.000 yıl içinde getirdiği türler ve hastalıklar, bu tabloda 'yerli olmayan/yabancı/egzotik olarak tanımlanmıştır. Hastalıklar için tehdit olarak kabul edilen etmenin bulaştırıcı ajan olduğuna dikkat ediniz. Yabancılaşan evcil hayvanlar burada kodlanmalıdır, ancak yabanda dolaşmalarına izin verilen bu hayvanlar periyodik olarak toplanıyorlarsa 2.3 Hayvancılık ve Salma Yetiştiricilik altında kodlanabilir. Ancak bu hayvanlar az idare ediliyorsa veya hiç yönetilmiyorsa tehdidin bu kategoriye yerleştirilmesi daha doğru olacaktır.
		8.1.1 Belirlenmemiş türler		Tehdidin istilacı bir türden kaynaklandığı biliniyorsa, ancak ilgili türlerin adı belirlenmemişse veya türler çok genel bir düzeyde adlandırılmışsa kullanılmalıdır. Örneğin, istilacı bitkiler, istilacı hayvanlar vb.
		8.1.2 Adlandırılmış türler	Söz konusu bitki, hayvan veya mikroorganizmaları listeleyiniz. Örneğin yaban hayata karışmış evcil sığırlar, ev hayvanları, zebra midyeleri, biyolojik kontrol için getirilmiş türler, amfibileri etkileyen kitrid mantarı vb.	İstilacı yabancı türü listeleyiniz. Belirtilen hastalığa virüsler veya prionlar neden oluyorsa, bunun yerine 8.5 numaralı seçeneğin kullanılması gerektiğini unutmayınız.
		8.2 Sorunlu Yerli Türler/Hastalıklar	Söz konusu ekosistemde doğal olarak bulunan, ancak insan faaliyetleri nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak "dengesizleşen" veya bu ekosistemlere "salınan" zararlı bitkiler, hayvanlar ya da patojenler ve diğer mikroorganizmalar	Bir türün ne zaman "sorunlu" hale geldiği (türlerin "doğal varyasyon aralığının dışında olduğu durum" olarak da tanımlanabilir) göreceli bir durumdur ve uzmanların kararına göre değişebilir. Hastalıklar için tehdit olarak kabul edilen etmenin bulaştırıcı ajan olduğuna dikkat ediniz.
		8.2.1 Belirtilmemiş türler		Tehdidin yerli bir taksondan kaynaklandığı biliniyorsa biliniyorsa ancak ilgili türler adlandırılmamışsa veya yalnızca çok genel bir düzeyde adlandırılmışsa kullanılır.
		8.2.2 Adlandırılmış türler	Söz konusu bitki, hayvan veya mikroorganizmaları listeleyiniz; örneğin, yerli herbivor balıkların kaybı sonucu aşırı bollaşan algler, diğer bitkilerle melezleşen bitkiler, kemirgenleri etkileyen veba vb.	
		8.3 Tür Yerleştirme ile Genetik Materyal Salınması	İnsan eliyle değiştirilmiş veya taşınmış organizmalar veya genler	Örneğin balık çiftliklerindeki balıklar her zaman istilacı tür değildir, ancak yerli balıkların gen havuzunu bozabilir.
		Söz konusu materyali veya organizmayı listeleyin	Pestisitlere dirençli tarım ürünleri, kuluçkahane somonu, yerli olmayan tohum stoklarının kullanıldığı restorasyon projeleri	
		8.4 Menşei Bilinmeyen Sorunlu Türler/Hastalıklar	Zararlı bitkiler, hayvanlar veya patojenler ve kaynağı bilinmeyen diğer mikroorganizmalar. Kasıtlı olarak mı yoksa yanlışlıkla mı salındıkları (bkz. 8.2) veya orijinal olarak söz konusu	Bu kategori seçilmeden önce 8.2 veya 8.3 altındaki seçeneklerin kullanılıp kullanılmayacağı değerlendirilmelidir. Sorunlu taksonun kökeni gerçekten bilinmiyorsa bu seçenek

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	Açıklama
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır) ekosistemde bulunup bulunmadıkları (bkz. 8.3) bilinmemektedir.	kullanılmalıdır. Hastalıklar söz konusu olduğunda tehdit etmeninin bulaştırıcı ajan olduğuna dikkat ediniz.
		8.4.1 Belirtilmemiş türler		Yalnızca kökeni bilinmeyen bir taksondan kaynaklanan bir tehdit olduğu biliniyorsa ve ilgili taksonun adı verilmemişse veya yalnızca çok genel bir düzeyde verilmişse kullanılmalıdır (Örneğin, bitkiler, hayvanlar vb.).
		8.4.2 Adlandırılmış türler		Sorunlu türü/türleri listeleyiniz.
		8.5 Viral/Prion Kaynaklı Hastalıklar	Virüsler, yalnızca bir organizmanın canlı hücrelerinin içinde çoğalan küçük bulaşıcı ajanlardır. Virüsler tüm evrende ortaya çıkabilse de her hücresel türün genellikle yalnızca o tür enfekte eden bir özel aralığı vardır. Çoğu virüs, konakçılarında zararsız bir şekilde bulunur ve hiçbir hastalık belirtisine veya semptomuna neden olmaz. Bununla birlikte, üremeyi önemli ölçüde azaltan veya ölüm oranını artıran hastalıklara yol açan önemli patojenler vardır. Prionlar, yanlış biçimde katlanmış bir proteinden oluşan bulaşıcı ajanlardır. Nükleik asit içermezler. Bilinen tüm prion hastalıkları, beynin ve diğer sinir dokularının yapısını etkiler. Esas olarak memelilerde bulunurlar, henüz tedavi edilememektedirler ve ölümcüldürler.	Buradaki amaç, değerlendirilen tür için tüm bilinen virüsleri veya prionları listelemek değil, bu tür üzerinde olumsuz etkisi olduğu düşünülenleri belirtmektir. Hastalıklar söz konusu olduğunda tehdit etmeninin bulaştırıcı ajan olduğuna dikkat ediniz.
		8.5.1 Belirtilmemiş "türler" (hastalık)		Tehdidin muhtemelen bir virüs veya priondan kaynaklandığı biliniyorsa ancak ilgili organizma adlandırılmamışsa veya yalnızca çok genel bir düzeyde adlandırılmışsa kullanılmalıdır. Örneğin kuş virüsü.
		8.5.2 Adlandırılmış "türler" (hastalık)	Söz konusu virüsü (Örneğin, Şap Hastalığı Virüsü, Batı Nil Virüsü, Kuduz Virüsü, Newcastle Hastalığı Virüsü vb.) veya prionu (Örneğin, scrapie, sığır süngerimsi ensefalopatisi (BSE) veya deli dana hastalığı vb.) listeleyin.	Sorunlu türü/türleri listeleyiniz.
		8.6 Nedeni Bilinmeyen Hastalıklar	Bitkiler ve hayvanlar bazen kökeni bilinmeyen hastalıklardan etkilenir ve buna yol açan patojeni belirlemek çoğu zaman uzun yıllar alır. Örneğin, Acroporid mercanlarında beyaz bant hastalığına (WBD) neyin neden olduğu bilinmemektedir ancak dünyanın bazı bölgelerinde bu hastalık büyük bir etkiye sahiptir.	Bu seçenek, hastalığın tanımlandığı ancak sorumlu patojenin henüz bilinmediği durumlarda kullanılmalıdır. Patojen tanılandıktan sonra kayıtların buna göre yeniden kodlanması gerekmektedir.
9. Kirlilik			Noktasal ve yayılı kaynaklardan yabancı ve/veya aşırı madde ya da enerji girişinden kaynaklanan tehditler	Bu kategori, çevreye salınan yabancı veya aşırı maddelerle ilgilidir. Başka bir tehdiitten kaynaklanan kirlilik ile arasında ince bir çizgi vardır. Örneğin, bir boru hattından kaynaklanan petrol sızıntısının 4.2 İletim ve Servis Hatları kategorisinde mi yoksa 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar kategorisinde mi sınıflandıracağına karar verirken, öncelikle bunlardan hangisinin doğrudan tehdidi temsil ettiğine karar verilmelidir. Bazı durumlarda kirliliğin kaynağı bilinmeyebilir ya da tarihsel bir döneme dayanıyor olabilir (örneğin sedimanlara gömülü ağır metaller). Böyle durumlarda, kirleticinin hangi kategoriye atanacağı konusunda tecrübeye dayalı bir tahminde bulunmak gerekebilir.
		9.1 Evsel ve Kentsel Atık Sular	Konutlardan ve kentsel alanlardan gelen, nütrient, toksik kimyasallar ve/veya sediman içeren kanalizasyon ve yayılı yüzey akışı.	Bu kategori, 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar kapsamına giren büyük endüstriyel deşarjları içermez. Evsel atık kolundaki kimyasalları ve yeni nesil kirleticileri (kafein veya farmasötikler) içerir. Teknik olarak, bir borudan gelen kanalizasyon "noktasal kaynaklı" iken, sızıntı yapan bir fosseptik "noktasal kaynaklı değildir". Bu kategori, 9.3'ün altındaki tarım kaynaklı yüzey akışını kapsamaz.
		9.1.1 Kanalizasyon	Kaynağı ve mümkünse ilgili kirleticileri listeleyin. Örneğin, belediyelerin atık arıtma tesislerinden gelen deşarjlar, fosseptik sızıntıları, arıtılmamış kanalizasyonlar vb.	
		9.1.2 Su akışı	Kaynağı ve mümkünse ilgili kirleticileri listeleyin. Örneğin, yollardan gelen yağ veya sedimanlar, parklardan ve golf sahalarından gelen gübreler ve böcek öldürücü kimyasallar, yol tuzu vb.	
		9.1.3 Tipi bilinmeyen/kaydedilmemiş		
		9.2 Endüstriyel Atıklar	Madencilik, enerji üretimi ve kaynak çıkarılan diğer endüstriler dahil olmak üzere endüstriyel kaynaklardan gelen ve nütrient, toksik kimyasal ve/veya sediman içeren su ile taşınan kirleticiler	Kirleticiler listelenirken kirleticinin kaynağı detaylı olarak araştırılmalıdır. Boru hatlarından gelen petrol sızıntıları genellikle bu başlık altında yer almalıdır.
		9.2.1 Petrol sızıntıları	Kaynağı listeleyiniz. Örneğin yakıt tanklarından gelen sızıntılar, boru hatlarından gelen petrol sızıntıları, nehir sedimanlarındaki poliklorlanmış bifeniller vb.	
		9.2.2 Madencilik kaynaklı sızma	Mümkünse kirleticileri listeleyiniz. Örneğin maden atıkları, altın madenciliğinden kaynaklanan arsenik vb.	
		9.2.3 Sanayi atıkları	Mümkünse kirleticileri listeleyiniz.	
		9.2.4 Kökeni bilinmeyen/kaydedilmemiş		Endüstriyel kirliliğin, sınıflandırma şeması altında özel olarak ele alınmayan başka örnekleri de vardır. Bu tür tehditler burada kodlanmalı ve metin kutusunda kirliliğin türü/nedeni

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
				belirtilmelidir. Bunlara örnek olarak fabrikalardan çıkan zehirli kimyasallar, kimyasalların yasa dışı şekilde boşaltılması, diğer endüstriyel atıklar, sintine atıklarının deşarjı vb. verilebilir.
	9.3 Tarım ve Ormancılık Atık Suları		Kirleticilerin buldukları sahada yarattıkları etkiler de dahil olmak üzere tarım, hayvancılık, silvikültür ve su ürünleri yetiştiriciliği sistemlerinden kaynaklanan nütrient, toksik kimyasal ve/veya sediman içeren su kaynaklı kirleticiler.	Tarımsal sedimanların rüzgâr erozyonu ile taşınması veya orman yangınlarından çıkan duman, 9.5 Hava ile Taşınan Kirleticiler kategorisindedir.
	9.3.1 Nütrient girdisi		İlgili kaynağı ve kirleticileri listeleyin. Örneğin gübre akışından kaynaklanan nütirent yüklemesi, besi alanlarından gelen gübre, su ürünleri yetiştiriciliğinden gelen nütrientler vb.	
	9.3.2 Toprak erozyonu, sedimantasyon		İlgili kaynağı ve kirleticileri listeleyin. Örneğin, aşırı otlatmadan kaynaklanan toprak erozyonu, ormanların tarım arazilerine dönüştürülmesi sonucu artan yüzey akışı ve bundan kaynaklanan sedimantasyon vb.	Jeolojik olaylardan kaynaklanan erozyon 10.3 Çığlar/Heyelanlar/Erozyon başlığı altında değerlendirilmelidir.
	9.3.3 Herbisitler ve pestisitler		İlgili kaynağı ve kirleticileri listeleyin: örneğin, meyve bahçelerinden sızan herbisitler vb.	
	9.3.4 Tipi bilinmeyen/kaydedilmemiş			
	9.4 Çöp ve Katı Atık		Canlılara dolanan maddeler de de dâhil olmak üzere çöp ve diğer katı malzemeler	Bu kategori genellikle düzenli atık depolama alanlarının dışındaki katı atıkları kapsar. Düzenli atık depolama alanları 1.2 Ticaret ve Sanayi Alanları altında değerlendirilmelidir. Benzer şekilde, katı atıklardan sızan toksinler, örneğin bir depolama sahasından yeraltı suyuna sızan cıva 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar başlığı altında sınıflandırılmalıdır.
	Çöp ve katı atık türünü, kaynağını ve mümkünse söz konusu kirleticileri listeleyin		<i>Kentsel atıklar, arabalardan atılan çöpler, rekreasyonel teknelerden kıyıya vuran yüzen katı atıklar, inşaat molozları, canlıların vücuduna dolanan atıklar vb.</i>	Bu kategori genellikle belirlenmiş depolama alanlarının dışındaki katı atıklar içindir. Düzenli depolama alanları, 1.2 Ticari ve Endüstriyel Alanlar kategorisinde yer almalıdır. Benzer şekilde, katı atıklardan sızan toksinler (Örneğin, bir depolama sahasından yeraltı suyuna sızan cıva) 9.2 Endüstriyel ve Askeri Atıklar 'a girmelidir.
	9.5 Hava ile Taşınan Kirleticiler		Noktasal ve yayılı kaynaklardan gelen atmosferik kirleticiler	Birçok atmosferik kirleticinin kaynağını belirlemek zor olabilir ve bu nedenle bunlara karşı önlem almak zor olabilir.
	9.5.1 Asit yağmuru		Kaynağı ve mümkünse ilgili kirleticileri listeleyin.	
	9.5.2 Duman kirliliği/Pus		Kaynağı ve mümkünse ilgili kirleticileri listeleyin. <i>Örneğin, taşıt emisyonlarından kaynaklanan duman kirliliği, kömür yakımı, kirleticilerin veya tortuların rüzgârla yayılması, orman yangınlarından veya odun sobalarından çıkan duman vb.</i>	Duman kirliliği, fotokimyasal duman kirliliği oluşturan birincil emisyonlarla birleşen ve atmosferde ikincil kirleticileri oluşturmak üzere güneş ışığıyla tepkimeye giren, içten yanmalı motorlu taşıtlardan ve endüstriyel dumanlardan köken alan hava kirliliğidir. Duman kirliliği bir alanda kükürtdioksit ve diğer bileşenlerin bir karışımına neden olabilen miktardaki kömürün yanmasından da kaynaklanır.
	9.5.3 Ozon		Kaynağı ve mümkünse söz konusu kirleticileri listeleyin.	Ozon, araba motorları veya endüstriyel faaliyetler aracılığıyla doğrudan salınmaz. Kirliliğin kaynağında veya rüzgârla kilometrelerce taşınan hidrokarbon ve nitrojen oksit içeren havanın güneş ışığıyla tepkimesinden meydana gelir.
	9.5.4 Tipi bilinmeyen/kaydedilmemiş			
	9.6 Enerji Kaynaklı Kirlilik		Yaban hayatı veya ekosistemleri üzerinde rahatsızlık yaratan ısı, ses veya ışık girdileri	Bu enerji girdilerinin bazı türler veya ekosistemler üzerinde güçlü etkileri olabilir.
	9.6.1 Işık kirliliği		Kaynağı ve mümkünse söz konusu kirleticileri listeleyin. <i>Örneğin böcekleri çeken lambalar, kaplumbağaları şaşkırtan plaj ışıkları vb.</i>	
	9.6.2 Termal kirlilik		Kaynağı ve mümkünse söz konusu kirleticileri listeleyin. <i>Örneğin, enerji santrallerinden gelen ısıtılmış sular, ozon deliklerinden kaynaklanan ve atmosfere zarar veren radyasyon vb.</i>	
	9.6.3 Gürültü kirliliği		Kaynağı ve mümkünse söz konusu kirleticileri listeleyin. <i>Örneğin, otoyollardan veya uçaklardan gelen gürültü, denizaltıların balinaları rahatsız eden sonarı vb.</i>	
	9.6.4 Tipi bilinmeyen/kaydedilmemiş			
	10. Jeolojik Olaylar		Yıkıcı jeolojik olaylardan kaynaklanan tehditler	Jeolojik olaylar birçok ekosistemde doğal süreçlerin bir parçasıdır. Ancak bu olaylara maruz kalan bir tür veya habitat diğer tehditlerden de zarar görüp direncini/dayanıklılığını kaybederse jeolojik olayların bir tehdit olarak kabul edilmesi gerekir. Bu tehditlerin bir eylem planı çalışmasıyla ortadan kaldırılması mümkün olmasa da, tehdidin sonucunda ortaya çıkan streslerin ortadan kaldırılmasına veya azaltılmasına dair önlemler alınabilir. Türün bu strese ya da tehdiye dayanıklılığını/direncini artıracak çeşitli tedbirler (varsa) alınabilir.
	10.1 Volkanlar		Volkanik faaliyetler	
	Söz konusu problemleri listeleyin.		<i>Patlamalar, volkanik gaz çıkışı vb.</i>	

TEHDİT Sınıflandırma Tablosu

Tehditler, değerlendirilmekte olan taksonun durumunu etkilemiş, etkileyen veya etkileme ihtimali olan insan faaliyetleri veya süreçlerdir. Tehdit geçmişte kalmış (yeniden ortaya çıkması muhtemel ya da değil), devam etmekte ve/veya gelecekte ortaya çıkacak olabilir.

Sınıflandırma Derecesi			Tanım	
1	2	3	Örnekler (Bu örnekler tüm tehditleri kapsamamaktadır)	Açıklama
	10.2 Depremler/Tsunamiler		Depremler ve depremle ilişkili olaylar	
		Söz konusu problemleri listeleyin.		
	10.3 Çığlar/Heyelanlar/Erozyon		Çığlar veya heyelanlar, doğal olaylardan kaynaklanan erozyon	
		Söz konusu problemleri listeleyin.	Çığlar, heyelanlar, çamur selleri vb.	
	11. İklim Değişikliği ve Şiddetli Hava Koşulları		Küresel ısınmaya bağlı olabilecek uzun süreli iklim değişikliğinden kaynaklanan veya doğal varyasyon aralığının dışında olan ya da kırılgan bir türü veya habitati yok etme potansiyeline sahip şiddetli iklim/hava olayları	İklim olayları birçok ekosistemde doğal süreçlerin bir parçası olabilir. Ancak, bu olaylara maruz kalan bir tür veya habitat diğer tehditlerden de zarar görüp direncini/dayanıklılığını kaybederse, bu tür olayların bir tehdit olarak kabul edilmesi gerekir. Birçok iklim olayının sıklığı veya yoğunluğu insan kaynaklı sebeplerle doğal varyasyon aralığının dışına çıkacak düzeyde artıyor veya azalıyor olabilir. Bu tehditlerin bir eylem planı çalışmasıyla ortadan kaldırılması mümkün olmasa da, tehdidin sonucunda ortaya çıkan streslerin ortadan kaldırılması veya azaltılmasına dair önlemler alınabilir. Türün bu strese ya da tehdiye dayanıklılığını/direncini artıracak çeşitli tedbirler (varsa) alınabilir.
	11.1 Habitat Bileşiminde veya Konumunda Değişimler		Habitat bileşimi ve konumundaki büyük değişiklikler	Bu kategori, iklim değişikliğinin öncelikle habitata olan etkilerine odaklanmaktadır.
		Söz konusu problemleri listeleyin.	Deniz seviyesinin yükselmesi, çölleşme, mercanların ağarması vb.	
	11.2 Kuraklık		Yağışların normal varyasyon aralığının altına düştüğü dönemler	Kuraklık ekosistemi bozabilir ve mortaliteye neden olabilir. Ancak, stres tablosunda birincil etki olarak 1.2 Ekosistem Bozulması kodlanmalıdır.
		Söz konusu problemleri listeleyin.		
	11.3 Aşırı Sıcaklıklar		Sıcaklıkların normal varyasyon aralığının üstüne çıktığı veya altına düştüğü dönemler	
		Söz konusu problemleri listeleyin.	Sıcak hava dalgaları, aşırı soğuk havalarda vb.	
	11.4 Fırtınalar ve Seller		Aşırı yağış ve/veya rüzgâr olayları	
		Söz konusu problemleri listeleyin.	Fırtınalar, kasırgalar, hortumlar, dolu fırtınaları, kar fırtınaları, toz fırtınaları, fırtınalar sırasında gerçekleşen kıyı erozyonu vb.	
	11.5 Diğer Etkiler		İklim değişikliğinin veya şiddetli hava olaylarının yukarıda belirtilmeyen diğer etkileri (söz konusu etki türlerini listeleyin)	
	12. Diğer Seçenekler			Tehdit sınıflandırma tablosunun kapsamlı olması amaçlanmıştır, ancak yukarıdaki kategorilerden birine dahil edilemeyen tehditleri bu başlık altında sınıflandırabilirsiniz. Ancak, bu başlık altına yerleştirmeden önce tabloyu bir kez daha gözden geçirip herhangi bir kategoriye dahil olmadığından emin olunuz.
	12.1 Diğer Tehdit		Söz konusu sorunu/sorunları belirtin	Bu hem açıklama metin kutusunda hem de Tehditler anlatısında yer almalıdır.

Kaynak: IUCN, 2021. Threats Classification Scheme, version 3.2. <https://www.iucnredlist.org/resources/threat-classification-scheme>